

# Tiên đoán kết quả bầu cử Tổng Thống Mỹ

*Phạm Văn Bản, June 16, 2016*

Rất khó để người ta thực sự đồng ý với nhau về rất nhiều chuyện trên đời, ngay cả với chính họ; đó là vì hiếm khi người ta nhìn và cảm nhận sự vật một cách hoàn toàn khách quan để thấy sự thật (tức chính kiến/正見/right view trong bát chính đạo của Phật giáo hay gọi đơn giản là sự thật trần trụi/naked truth như Thánh Gandhi gọi).

Do người ta nhìn sự vật qua cảm xúc nên sinh hoạt trở nên hỗn loạn, và suy nghĩ cũng như hành động trở nên sai trái đối với mọi người và đối với chính mình. Lấy sinh hoạt lỗi thời, lệch thếch của xã hội Mỹ làm thí dụ tiêu biểu qua cuộc bầu cử Tổng Thống 2016:

-Hầu hết giới báo chí, truyền thanh, truyền hình Mỹ luôn luôn ẩn mục đích nào đó của phe nhóm qua hình thức bên ngoài là thông tin khách quan. Các bài bình luận thời cuộc thông báo một số sự kiện, tin tức nhưng khéo léo gieo vào tâm tư người đọc những mục tiêu được họ nhắm đến. Tuy nhiên, đây là điều khó có thể tránh được.

-Hầu hết chính trị gia đều dùng thủ đoạn mị dân, khai thác thủ thuật tâm lý để kích động đám đông, thí dụ: Donald Trump, Ted Cruz nổi bật là các bậc thầy xảo quyệt, Chris Christie, Marco Rubio vô liêm sỉ, Bernie Sanders thâm hiểm, Hillary Clinton gian dối.

Hiện nay - chưa biết trong tương lai gần sẽ thay đổi thế nào - sân khấu chỉ còn Donald Trump đại diện cho Đảng Cộng Hòa và Hillary Clinton cho Đảng Dân Chủ để tranh cử Tổng Thống. Điều không tránh khỏi là hệ thống hai đảng (two-party system) của Mỹ sẽ dàn dựng để một trong hai người này đắc cử Tổng Thống vào tháng 11-2016.

Sự thành công rực rỡ của Donald Trump trong 5 tháng bầu cử sơ bộ vừa qua không căn cứ trên những gì mà dân chúng cần và nên hiểu biết (kinh tế, quốc phòng, đường lối chính sách, v.v.) mà lại căn cứ vào thủ thuật kích động tâm lý, đặc biệt là tâm lý bất mãn, ưa thích chửi rủa và vu khống người khác vốn nằm sâu trong tiềm thức của mọi người khiến cuộc bầu cử Tổng Thống Mỹ thành một trò diễn rở tiền chưa hề xảy ra trong lịch sử.

Người ta thích được kích động. Hiện tượng say mê đọc tiểu thuyết kiếm hiệp Kim Dung phản ảnh một trong những điều thâm kín trong tâm tư con người: họ không thích bị ràng buộc vào việc làm, gia đình nên tìm quên qua giới giang hồ, trong đó khỏi phải lo miếng cơm, manh áo, cứ xách kiếm đi đâm chém tối ngày, luyện kình công đi nhanh hơn ngựa, phi thân lên nóc nhà, tung chưởng đánh sập vách tường, núi đá, v.v., tức là những chuyện hoang đường không thể xảy ra. Cấm hẳn tất cả 1.6 tỷ người Hồi giáo vào đất Mỹ, xây bức tường biên giới Mexico-Mỹ, trục xuất hơn 10 triệu người Mexico, kể cả con cái của họ được sinh ra tại Mỹ, dùng kỹ thuật tra tấn trần nước, quyền lợi Mỹ trước hết bằng cách rút vai trò quân sự của Mỹ tại Nam Hàn và Nhật-bản và cho hai nước này làm bom nguyên tử, v.v. là những chuyện hão huyền không kém kiếm hiệp. Nhưng lại “ăn khách” đối với tâm lý hời hợt của đám đông.

Người ta thích nghe chửi bới, nhục mạ, bất kể giới nào. Ngoài giờ giảng dạy, hiếm khi hai giáo sư gặp nhau mà nói chuyện về học đường - họ ưa chuộng bàn tán những tin tức như giáo sư A ngoại tình, giáo sư B bị đụng xe, thầy C chửi cô D gian trá. Donald Trump luôn luôn áp dụng thủ đoạn gán ghép biệt danh để đánh mạnh vào trí não và vuốt ve cảm xúc của đại chúng bằng cách hạ nhục và mắng chửi vài phụ nữ có danh tiếng là “heo,” “chó,” hoặc gọi TT. Obama là “lousy president,” và các người khác như “Low energy” Jeb Bush, “Choking dog” Mitt Romney, “Crooked” Hillary, “Gym rat” Benjamin Sasse, “Goofy/Pocahontas” Elizabeth Warren, “Lyn” Ted, “Little” Rubio, v.v. rõ ràng để thỏa mãn tâm lý của khá đông người. Hồn nhiên (naïve) và nguy hiểm, họ tụ họp hàng chục ngàn người, gào rú man dại trong thích thú. Trong bầu cử sơ bộ của riêng Đảng Cộng Hòa, họ đã bỏ hơn 12 triệu lá phiếu bầu cho Donald Trump. Tuy nhiên, để đắc cử Tổng Thống, Donald Trump cần ít nhất khoảng 60 triệu phiếu vào ngày bầu cử toàn quốc, Nov.8, và đây mới thực sự là vấn đề nhức đầu cho Trump và Đảng Cộng Hòa.

Người ta cũng thích những gì đơn giản, dễ hiểu bởi sâu kín trong đáy lòng, chẳng ai muốn bị khờ nhọc để tìm hiểu chi tiết có hợp lý hay không, trúng trật ra sao. Đây là điều nguy hiểm và đương nhiên sẽ càng ngày càng dẫn dắt đến bất hạnh cho sinh hoạt con người. Donald Trump luôn luôn khai thác trên Tweeter: ngắn gọn để dễ dàng bóp méo sự kiện nhất. Ban tham mưu bầu cử của Donald Trump chủ trương rằng đường lối, chính sách chẳng có nghĩa lý gì cả và họ có thể thắng cử bằng cách chế ngự tin tức qua giới truyền thông báo chí và truyền thanh, truyền hình. Trump tuyên bố, “Ban vận động của Hillary khùng. Tôi nhìn vào ban tham mưu của bà ta, và tôi thấy chính phủ Mỹ trong đó.”<sup>1</sup>, chế diễu sự tập trung đưa ra quá nhiều dự kiến về đường lối, chính sách (tức là tập quán của các ứng cử viên Tổng Thống xưa nay): “Bà ta bắt người ta ngồi trong các buồng làm việc để viết chính sách suốt ngày. Sẽ không có cái gì xảy ra. Chỉ hoang phí giấy mà thôi. Cử tri của tôi không quan tâm và công chúng không thêm để ý. Họ biết bạn sẽ làm việc hữu hiệu một khi bạn đắc cử.”<sup>2</sup>

Các thủ đoạn và phong cách nêu trên đúng bon qua phân tích của người vẽ tranh vui tên là Scott Adams, người sáng tạo “Dilbert.” Scott Adams tiên đoán Trump sẽ thắng cử một cách áp đảo nhờ hiểu biết rành mạch về bản chất phi lý của con người (human irrationality) và tin rằng “Tâm lý là khả năng cần thiết duy nhất để tranh cử tổng thống. Trump hiểu tâm lý.”

Scott Adams cho rằng bản chất con người là phi lý, bộ não cung cấp phim ảnh cho chúng ta để giữ cho chúng ta tỉnh táo và sinh động. Nhưng vấn đề là không có phim ảnh nào hợp lý cả, trừ rất ít ngẫu nhiên hợp lý. Biết con người phi lý, Trump hoàn toàn khai thác bản chất cảm xúc (emotion) bằng cách bắt chấp hiện thực và suy tư hợp lý. Người ta bầu chỉ căn cứ vào cảm xúc. Chỉ có thể thôi. Do đó, sự thực/sự kiện chẳng là vấn đề gì cả. Scott Adams viết rằng Trump không phí thì giờ để nhớ tên các lãnh đạo thế giới. Có đầy dẫy sự kiện quan trọng mà Trump không hiểu biết bởi Trump biết rằng sự thực/sự kiện sẽ không bao giờ có ý nghĩa gì cả. Vì xem sự kiện không quan trọng nên Trump không xin lỗi hãy sửa sai. Điều quan trọng hơn là càng đưa ra ít sự kiện, càng dễ bóp méo hiện thực/sự kiện hơn.<sup>3</sup>

---

<sup>1</sup> “Hillary’s campaign is crazy. I look at her staffing, and I mean she’s got the United States government there.”

<sup>2</sup> “She’s got people that sit in cubicles writing policy all day. Nothing’s ever going to happen. It’s just a waste of paper. My voters don’t care and the public doesn’t care. They know you’re going to do a good job once you’re there.”

<sup>3</sup> With fewer facts in play, it’s easier to bend reality.

Để bóp méo hiện thực, Trump là bậc thầy trong lĩnh vực chính trị nhận dạng - và nhận dạng là lối thuyết phục mạnh mẽ nhất. Scott Adams cho rằng không phải ngẫu nhiên mà Trump gọi Megyn Kelly là “*bimbo*” (một phụ nữ quyến rũ nhưng đầu óc rỗng tuếch). Điều giỏi nhất của Trump trong ngôn ngữ là biết dùng những từ ngữ mới, thường không được dùng trong chính trị và kết nối từ ngữ mới với hình dạng thể chất của đối tượng để người ta luôn luôn nhớ.

Áp dụng các thủ thuật tâm lý nêu trên đã giúp Donald Trump chế ngự báo chí và truyền hình, thắng lớn trong các cuộc bầu cử sơ bộ và hiện nay được xem là *presumptive GOP nominee, the GOP standard-bearer*. Câu hỏi đặt ra là sau bầu cử sơ bộ, liệu các thủ thuật đó sẽ còn tiếp tục tác dụng trong các cuộc vận động bầu cử toàn quốc và mang chiến thắng cho Donald Trump vào ngày bầu cử Nov.8, 2016 hay không? Ba vấn đề có thể cảm nhận ngay như sau:

*Thứ nhất*, với những bất đồng nội bộ với giới chức cao cấp và mega-donors, tức là rường cột *backbone* của GOP, thì các thủ thuật tâm lý vốn đã tác dụng rất mạnh mẽ và mang lại thành công rực rỡ cho Donald Trump trong giai đoạn bầu cử sơ bộ đã rui thay, không thể sống sót qua thời gian - vài ngày, vài tháng. Sau các giây phút gào hú hào hứng, người ta sẽ có dịp để tỉnh táo cơn mê/liều thuốc an thần, và được bổ sung với tranh cãi, chửi bới lẫn nhau trong nội bộ GOP cộng với phản công của “Crooked” Hillary (không kém quý quyết so với Donald Trump qua biện pháp “gậy ông đập lưng ông”); tuy nhiên, nguy hiểm nhất cho Trump vẫn là làn sóng tấn công tai hại của báo chí.

*Thứ hai*, khi vụ thảm sát Orlando xảy ra vào lúc 2:00 a.m Sunday, theo thói quen xưa nay, Trump vội vàng chính trị hóa vụ này ngay ngày hôm sau, chỉ trích TT. Obama đã không dùng chữ “khủng bố Hồi giáo cực đoan” (radical Islamic terrorism) để tiếp tục khoác lác về ý định cấm tất cả người Hồi giáo vào Mỹ và không quên tự khen mình một cách lố bịch. Sau chỉ hai ngày, quả thật chính phản ứng chính trị hóa này quay ngược lại để đốt cháy Trump từ cả hai phía Dân Chủ và Cộng Hòa vì mọi người thừa thì giờ để xem xét trúng trật và ngụ ý của Trump.

Tư cách một Tổng Thống không cho phép TT. Obama tuyên bố hàm hồ vô căn cứ được, và đây là thái độ đúng đắn của TT. Obama trong hơn một tá vụ thảm sát trong suốt hai nhiệm kỳ 8 năm của ông. Bao giờ ông cũng chờ đợi kết quả điều tra rồi mới kết luận. Cơ quan FBI khẳng định rằng tay sát nhân này hành động đơn độc (a ‘lone wolf’ terror), không có tổ chức, và là người cảm tình với ISIS. Căn cứ vào kết quả điều tra của FBI, TT. Obama nói rằng vụ tấn công này là “một thí dụ về loại khủng bố tự phát cá nhân mà tất cả chúng ta quan tâm đến,” qua một tay súng bị kích động bởi những tài liệu cực đoan mà nó tìm thấy trên mạng internet.”<sup>4</sup> Tại Bộ Ngân Khố, TT. Obama hỏi, “Việc dùng nhãn hiệu “khủng bố Hồi giáo cực đoan” sẽ hoàn thành chính xác được những cái gì? Nó sẽ khiến ISIS giảm bớt nỗ lực giết người Mỹ chăng? Nó sẽ mang lại thêm đồng minh chăng? Có một chiến lược quân sự nào được phục vụ bởi điều này không? Câu trả lời là không cho tất cả câu hỏi nêu trên. Gọi một mối đe dọa bằng một tên khác đi sẽ không xóa bỏ đe dọa đó được.”<sup>5</sup>

---

<sup>4</sup> President Obama said it appeared the attack was “an example of the kind of homegrown extremism that all of us have been concerned about,” with a gunman who was inspired by radical material he found online.

<sup>5</sup> (“What exactly would using this label accomplish? What exactly would it change?” Obama asked during remarks at the Treasury Department. “Would it make ISIL less committed to try and kill Americans?” he continued, using a different acronym for ISIS. “Would it bring in more allies? Is there a military strategy that is served by this? The answer is none of the above,” he said. “Calling a threat by a different name does not make it go away.”)

Người vẽ tranh vui Scott Adams phân tích rất đúng về thủ thuật khai thác những gì “*right in front of you*” của Trump nhưng tiếc thay còn một vế khác mà Scott Adams không thấy - đó là phải khai thác cho đúng, ngược lại sẽ bị phông tay. Mía mai thay, Trump bị vỡ mặt ngay tại chủ đề mà Trump đặc ý nhất: Hồi giáo, chưa nói đến vấn đề di dân Mexico và phân biệt chủng tộc, phụ nữ, phá thai. Đưa sự kiện đơn giản, bỏ phớt sự thật để mị dân sẽ không mang chiến thắng cho Trump bởi vì một khi vào vòng tranh cử toàn quốc - không còn gói nhỏ như vòng sơ bộ trong nội bộ của Đảng Cộng Hòa - người ta sẽ rất khó bị dẫn dắt hơn vì họ có thì giờ nhìn kỹ hậu quả của những gì đằng sau thái độ thiên cận do Trump gièm pha và Trump sẽ không thắng áp đảo như Scott Adams tin tưởng. Trái lại.

Thực vậy, nếu quan sát chuỗi hoạt động của Donald Trump trong 5 tháng tranh cử sơ bộ, điều rõ ràng và dễ thấy nhất là Donald Trump luôn luôn áp dụng thủ đoạn đánh lạc hướng (diversionary tactic), nghĩa là khi bị rắc rối vì vấn đề nào đó thì Donald Trump liền đưa ra một vấn đề khác để dẫn dắt dân chúng “quên” đi. Trong chính trị ngày nay, thủ đoạn đó được mô tả rõ ràng là “quăng con mèo chết lên bàn ăn” (throwing a dead cat on the table).

Trong cuốn *The Wit and Wisdom of Boris Johnson* [Dí dỏm và trí khôn của Boris Johnson], Thị trưởng London trong nhiệm kỳ 2008-2012 và 2012-2016, trang 61 mô tả chính xác ý nghĩa của thủ đoạn “quăng con mèo chết lên bàn ăn” như sau:

“Giả sử bạn đang thua trong một cuộc tranh luận. Các sự kiện chống lại bạn tràn đầy, và càng nhiều người chú tâm vào sự thực/hiện thực thì càng tồi tệ cho bạn và trường hợp của bạn. Trong tình huống này, cách hay nhất của bạn là thực hiện một thủ đoạn mà một nhà vận động tranh cử xuất sắc đã mô tả là “bạn ơi, hãy quăng một con mèo chết lên bàn.” “Đó là vì nhất định chắc chắn rằng sẽ có một điều xảy ra về việc quăng con mèo chết lên bàn trong phòng ăn - và tôi không nói điều đó sẽ là mọi người sẽ bị xúc phạm, hoảng hốt, ghê tởm, mặc dù đó là sự thật, nhưng không quan trọng đối với điều tôi muốn nói. Điều then chốt là mọi người sẽ rú lên “Trời ơi, có một con mèo chết trên bàn!”; nói cách khác họ sẽ thảo luận về con mèo chết, tức là điều bạn muốn họ thảo luận, và họ sẽ không còn bàn về vấn đề đã gây đau buồn cho bạn.”<sup>6</sup>

Thủ đoạn “quăng con mèo chết lên bàn ăn” làm tôi liên tưởng đến “lãng ba vi bộ” trong kiếm hiệp Kim Dung. Khi Donald Trump bị tấn công về “di dân Mexico là những kẻ sát nhân, hiếp dâm, và xây bức tường dọc theo biên giới Mexico-Mỹ, trục xuất hết dân Mexico” thì Trump đưa ra vấn đề “rút quân Mỹ ở Nam Hàn và Nhật-bản về, cho họ chế bom nguyên tử.” Khi bị “nướng” về việc không công bố hồ sơ thuế lợi tức cá nhân, Trump quăng vấn đề “Thẩm phán Gonzalo Curiel sẽ thiên vị trong vụ án Trump University vì ông gốc người Mexico” để rồi bị đui lý và chỉ trích nặng nề; và nhân dịp xảy ra vụ thảm sát Orlando, Trump vội vàng chính trị hóa một tay sát nhân tự phát, bị bệnh tâm thần, và lại mập mờ ám chỉ TT. Obama thuộc phe Hồi

---

<sup>6</sup> “Let us suppose you are losing an argument. The facts are overwhelmingly against you, and the more people focus on the reality the worse it is for you and your case. Your best bet in these circumstances is to perform a manoeuvre that a great campaigner describes as “throwing a dead cat on the table, mate”. That is because there is one thing that is absolutely certain about throwing a dead cat on the dining room table – and I don’t mean that people will be outraged, alarmed, disgusted. That is true, but irrelevant. The key point, says my Australian friend, is that everyone will shout “Jeez, mate, there’s a dead cat on the table!”; in other words they will be talking about the dead cat, the thing you want them to talk about, and they will not be talking about the issue that has been causing you so much grief.”

giáo. Cứ thế mà tiếp tục “quăng con mèo chết lên bàn ăn”: Trump sẽ đi từ sai lầm này qua sai lầm khác với một giá rất đắt cho chính Trump và giới chức tâm huyết Cộng Hòa. Donald Trump có thể luôn lách, tránh né, trốn sự thật bằng cách vùi đầu xuống cát để tránh nguy hiểm nhưng trong thực tế, nguy hiểm vẫn còn đó. Dân chúng Mỹ sẽ “không quên” và chắc chắn biểu lộ vào ngày bầu cử toàn quốc Nov.8, 2016.

*Thứ ba*, Trump xài media miễn phí, khỏi mất tiền vận động tranh cử nhưng bây giờ, chính media lại trở thành một khí cụ hầu chắc có thể “thọc huyết” Trump tới tấp bằng cách đào sâu các sai sót và gài cho Trump tuyên bố bậy bạ thêm nữa để Trump tự bắn vào chân. Họ có dư thời giờ để bươi móc vô số điểm yếu của Trump (khai phá sản, Trump casino, Trump university, hồ sơ khai thuế lợi tức và hàng trăm vụ kiện tụng đang còn diễn biến cùng quá nhiều lời tuyên bố ngu dốt) trong khi chắc chắn Trump không thể suy nghĩ để kịp ứng biến. Trump cũng sẽ bị thúc thủ, lọt bẫy và trả lời sai bét một khi media đã nghiên cứu chữ nghĩa để phỏng vấn Trump. Khi không chuẩn bị, bậc thầy ngôn ngữ Trump sẽ bị đánh gục trước cả khối người “thầy của bậc thầy” sở trường về ngôn ngữ lẫn mưu mẹo, lẫn nắm trong tay phương tiện truyền thông.

Tại các buổi tụ họp của Donald Trump, tất cả ký giả phải nộp đơn xin phép tham dự - cho dù bị nằm trên sổ bìa đen hay không, rồi phải chờ được cho phép hay không. Đây chính là sự khước từ quyền tự do và độc lập của báo chí, và cũng là hành động “tự sát” của Donald Trump. Một số giới truyền thông bị cấm tham dự như: Politico, Huffington Post, BuzzFeed, Gawker, Foreign Policy, Fusion, Univision, Mother Jones, the New Hampshire Union Leader, the Des Moines Register, the Daily Beast, the Washington Post, v.v. chỉ vì họ không đồng quan điểm, và Donald Trump rất ghét. Donald Trump tuyên bố nếu là Tổng Thống, Trump sẽ dùng luật chống độc quyền (antitrust laws) để gây sách nhiễu cho Jeff Bezos, người sáng lập Amazon và cũng là chủ của tờ Washington Post.

Tất nhiên, giới media sẽ trả đũa, gièm pha, ngay cả đi đến việc chấm dứt tường thuật về Trump (blackout). Họ có thể làm các việc sau đây:

- Yêu cầu Republican National Committee cho các hãng media đã bị Trump cấm cửa được tham dự đại hội; chắc chắn RNC sẽ phải chấp thuận.
- Không phỏng vấn Trump, không truyền hình và không viết bài tường thuật miễn phí cho Trump như trước đây nữa.
- Dùng cách *real-time fact-checking* để chứng tỏ những sai trái của Trump, chặn đứng thủ đoạn gièm pha sự kiện của Trump.

Chắc chắn các phản ứng nêu trên sẽ tác động hữu hiệu bởi vì Trump dựa hoàn toàn vào sự miễn phí của giới media, không có ngân quỹ chi trả cho vận động tranh cử và quảng cáo chống lại Hillary Clinton cũng “crooked” như Donald Trump.

***Tuy nhiên, ba vấn đề nêu trên không phải là trọng điểm của bài viết. Bài viết này muốn xét đến vài yếu tố khách quan và căn bản nhất để tiên đoán kết quả bầu cử TT. Mỹ 2016 trong vòng bầu cử toàn quốc - khác hẳn bầu cử sơ bộ về khuôn mẫu cũng như về luật chơi.***

Trong vòng bầu cử toàn quốc, dân chúng cả nước đã tỉnh táo hơn nhờ chiến trường tranh cử đã được dọn dẹp tươm tất về số ứng cử viên; nay hai đảng Dân Chủ và Cộng Hòa sẽ chính thức đề

cử hai ứng cử viên, và ngày quyết định là ngày Nov. 8, 2016: toàn dân đi bầu mà không bị hạn chế theo kiểu “ghi danh thuộc đảng nào thì chỉ được bầu cho ứng cử viên của đảng đó” trong các cuộc bầu cử sơ bộ.

Nói ngắn gọn, trong vòng bầu cử toàn quốc, luật “winner-take-all” được áp dụng cho 48 tiểu bang và District of Columbia, ngoại trừ 2 tiểu bang Maine và Nebraska. Nếu giải thích cách đếm phiếu theo “sách vở” thì khá rắc rối nên tôi giải thích đơn giản cho dễ hiểu như sau:

Theo hiến pháp, cứ mỗi 10 năm, U.S. Census Bureau (tên chính thức là Bureau of the Census, thuộc U.S. Department of Commerce) làm thống kê dân số một lần. Dựa vào kết quả thống kê, U.S. Census Bureau ấn định số ghế dân biểu tại Hạ Viện và số phiếu đại cử tri đoàn (Electoral College).

Mặc dù phiếu đại cử tri là “cái bóng” của “cái hình” phiếu bầu trực tiếp của từng người dân (popular votes: phiếu bầu phổ thông) nhưng để quyết định đắc cử Tổng Thống, người ta luôn luôn căn cứ trên tổng số phiếu đại cử tri đạt được.

Kết quả bầu cử Tổng Thống sẽ được căn cứ vào số quá bán tổng số phiếu đại cử tri đoàn. Hiện nay có tổng cộng 538 phiếu đại cử tri đoàn, do đó, để đắc cử Tổng Thống thì phải đạt được 270 phiếu đại cử tri đoàn. Căn cứ vào dân số có bao nhiêu mà mỗi tiểu bang được ấn định số phiếu đại cử tri đoàn của tiểu bang đó, thí dụ California có 55 phiếu, Alaska 3 phiếu, Idaho 4 phiếu, v.v. Do đó, không hẳn có nhiều phiếu bầu trực tiếp của dân chúng mà được đắc cử. Thí dụ ông A được 5,000,000 phiếu bầu phổ thông tại 30 tiểu bang, với 268 phiếu đại cử tri đoàn. Ông B được 4,500,000 phiếu bầu phổ thông tại 20 tiểu bang, với 270 phiếu đại cử tri đoàn. Kết luận: Ông B. đắc cử Tổng Thống. Trong thực tế, thí dụ này đã xảy ra vào năm 2000, trong đó George W. Bush có 50,455,156 phiếu bầu phổ thông với 271 phiếu đại cử tri đoàn và Al Gore có 50,992,335 phiếu bầu phổ thông với 266 phiếu đại cử tri đoàn. George W. Bush đắc cử Tổng Thống. Do đó, số phiếu đại cử tri đoàn là yếu tố then chốt để ứng cử viên Tổng Thống vận động tranh cử,

Trong 5 tháng bầu cử sơ bộ vừa qua, tổng số dân Cộng Hòa bỏ phiếu bầu cho Donald Trump vào khoảng hơn 12.2 triệu người (xin lưu ý: chỉ giới hạn cho những ai ghi tên thuộc Đảng Cộng Hòa mới được bầu trong nội bộ Cộng Hòa). Đến ngày bầu cử toàn quốc Nov.8, 2016 (không còn giới hạn nội bộ nữa) có thể mơ ước rằng sẽ có thêm 48 triệu phiếu của dân chúng toàn quốc bầu cho Donald Trump hay bất cứ ai đại diện cho Đảng Cộng Hòa căn cứ theo thống kê dưới đây:

<b>Year</b>	<b>President-Elect (in bold letters)</b>	<b>Popular votes</b>	<b>Electoral votes</b>
<b>1984</b>	<b>Ronald Reagan, Republican</b>	54,455,075	525
	Walter Mondale, Democratic	37,577,185	13
<b>1988</b>	<b>George H. W. Bush, Republican</b>	48,886,097	426
	Michael Dukakis, Democratic	41,809,074	112
<b>1992</b>	<b>Bill Clinton, Democratic</b>	44,909,326	370
	George H. W. Bush, Republican	39,103,882	168
<b>1996</b>	<b>Bill Clinton, Democratic</b>	47,402,357	379

	Bob Dole, Republican	39,198,755	159
<b>2000</b>	<b>George W. Bush, Republican</b>	<b>50,455,156</b>	<b>271</b>
	Al Gore, Democratic	<b>50,992,335</b>	<b>266</b>
<b>2004</b>	<b>George W. Bush, Republican</b>	62,040,610	286
	John Kerry, Democratic	59,028,444	251
<b>2008</b>	<b>Barack Obama, Democratic</b>	69,456,897	365
	John McCain, Republican	59,934,814	173
<b>2012</b>	<b>Barack Obama, Democratic</b>	62,346,445	332
	Mitt Romney, Republican	58,976,480	206

*Nguồn:* <https://www.archives.gov/federal-register/electoral-college/historical.html>

Căn cứ vào lý thuyết tâm lý bầy đàn/đám đông (herd mentality/mob mentality) được hai xã hội gia và tâm lý gia người Pháp Gustave Le Bon (1841-1931) và Gabriel Tarde (1843-1904) đưa ra, một suy diễn hợp lý là người thuộc đảng nào thì sẽ bỏ phiếu cho ứng cử viên của đảng đó - bất kể ứng cử viên của đảng kém cõi như thế nào, bất kể chính họ thích hay không thích. Đây là lý do mà hai đảng Dân Chủ và Cộng Hòa nỗ lực thôi thúc dân chúng đi bầu.

Một số thủ đoạn tâm lý được Trump áp dụng thành công trong sơ bộ với khoảng hơn 12 triệu phiếu đã bầu cho Trump. Nếu so sánh con số khoảng hơn 12 triệu phiếu Donald Trump đạt được với khoảng 60 triệu phiếu cần phải đạt thì 12 triệu phiếu không thấm thía vào đâu cả, chưa xét đến vấn đề liệu 12 triệu cử tri đó sẽ tiếp tục bầu cho Trump hay không. Một câu hỏi khác cũng nảy ra là: “Tại sao khoảng 48 triệu người Cộng Hòa cũng như khoảng 44 triệu người Dân Chủ đã không tham dự bỏ phiếu sơ bộ?”

Liệu Trump sẽ tiếp tục dùng các thủ đoạn đó trong giai đoạn bầu cử toàn quốc không? Nếu tiếp tục, và nếu Hillary Clinton là ứng cử viên Dân Chủ thì Hillary Clinton không cần vận động cũng thắng chắc bởi vì sân chơi bầu cử toàn quốc hoàn toàn khác hẳn sân chơi sơ bộ.

Một câu hỏi đặc biệt quan trọng và ám ảnh giới chức Cộng Hòa nhiều hơn là liệu khoảng 12 triệu dân đã bầu cho Donald Trump và khoảng 48 triệu người Cộng Hòa hy vọng sẽ xuất hiện trong vòng bầu toàn quốc *sẽ bầu cho Donald Trump* sau vô số sai lầm của Donald Trump hay không? Liệu các thương tổn do Donald Trump gây ra có dẫn đến sự sụp đổ của Đảng Cộng Hòa qua kỳ bầu cử 2016 cùng số ghế thống đốc, thượng nghị sĩ và dân biểu hay không? Các polls thăm dò dư luận vào hai tuần lễ đầu tháng June cho thấy sự bác bỏ Donald Trump tăng vọt đến 70%, chỉ có 29% ủng hộ!

Giải pháp “điều chỉnh” Donald Trump, dùng teleprompter, ngay cả thuyết phục Donald Trump thay đổi cách ăn nói đã chứng tỏ không hữu hiệu. Vậy liệu GOP sẽ đề cử Trump vào tháng 7 hay buộc phải “thay ngựa giữa dòng”? Đi cách nào cũng kẹt cả.

Viễn ảnh tái tổ chức, ngay cả giải tán Đảng Cộng Hòa (disbanding the Republican Party) có vẻ như đang thấp thoáng ở ngưỡng cửa rồi!





SIGNE WILKINSON / WPWG 2016

Về phía Dân Chủ, có lẽ Hillary Clinton sẽ tấn công Donald Trump rất dễ dàng nhưng lại vương một hạt nhọt như nhói: Thượng nghị sĩ Bernie Sanders.

Sau khi chấm dứt bầu cử sơ bộ hoàn toàn, so với con số 2,383 phiếu đại biểu đã quy định để được đề cử làm ứng cử viên TT cho Đảng Dân Chủ thì Hillary Clinton được 2,800 phiếu đại biểu và Bernie Sanders được 1,881 phiếu. Tuy nhiên, Bernie Sanders vẫn chưa chịu rút lui và vẫn tiếp tục gây áp lực qua một số điểm sau đây:

- Yêu cầu thay đổi ban lãnh đạo mới cho Democratic National Committee.
- Chấp thuận và thông qua “một khuôn mẫu chính sách cấp tiến nhất chưa bao giờ được thông qua” (the most progressive platform ever passed) tại đại hội Democratic National Convention vào tháng July sắp đến.
- Thực hiện “cải cách về đại biểu thực sự” (real electoral reform) trong nội bộ Đảng Dân Chủ.
- Dẹp bỏ siêu đại biểu.

Điều mỉa mai là Bernie Sanders không bao giờ xác nhận ông là người thuộc Đảng Dân Chủ nên không hề có ảnh hưởng nào đối với giới chức Dân Chủ; đó là lý do tại sao Clinton được 533 phiếu siêu đại biểu và 2,267 phiếu đại biểu trong khi Sanders chỉ có 48 phiếu siêu đại biểu và 1,833 phiếu đại biểu. Để níu kéo hy vọng được Dân Chủ đề cử làm ứng cử viên TT, Sanders sẽ phải thuyết phục và được 502 siêu đại biểu hủy bỏ phiếu bầu cho Clinton để bầu cho ông. Một điểm kỳ quặc là Sanders thường nhấn mạnh rằng sẽ thuyết phục các siêu đại biểu (có quyền thay đổi lá phiếu bầu của họ - khác với đại biểu đã tuyên thệ không được thay đổi) thay đổi ý kiến để bầu cho ông. Hiển nhiên đây chỉ là một ước mơ hão huyền bởi vì các siêu đại biểu đã bầu cho



Clinton vẫn giữ nguyên ý định cho đến hôm nay, và vì vậy, cuối cùng Sanders đòi “cải cách về đại biểu thực sự” và dẹp bỏ siêu đại biểu vào ngày Jun.14.

Tương tự như vậy, Sanders đòi thay đổi ban lãnh đạo mới cho Democratic National Committee, lật đổ người đương nhiệm Chủ Tịch DNC, Debbie Wasserman Schultz: đây chỉ vì thù oán cá nhân mà thôi. Nội vụ như sau: Giáo sư luật và cũng là kinh tế gia Tim Canova đang tranh với Debbie Wasserman Schultz trong cuộc bầu cử sơ bộ của Đảng Dân Chủ tại Florida vào ngày Aug.30, 2016. Sanders đã ký ủng hộ Tim Canova và nói rằng nếu đắc cử Tổng Thống, ông sẽ không tái chỉ định Debbie Wasserman Schultz vào chức Chủ Tịch DNC.

Hai sự kiện nêu trên cho thấy Sanders gian trá. Ngoài ra, Sanders khá thành công trong việc mị dân.

Thượng nghị sĩ Bernie Sanders đưa ra chủ trương tăng lương tối thiểu lên \$15/giờ và hủy bỏ học phí đại học nhưng không hề bàn đến việc làm thế nào để thực hiện, vì vậy có thể xem đây là trò nhử mồi, mị dân hết sức hấp dẫn mà thôi. Đối lại là một sự kiện chân thực: vào tháng 5, Thượng nghị sĩ Elizabeth Warren, được xem thuộc nhóm cấp tiến trong cánh tả giống như Thượng nghị sĩ Bernie Sanders vậy, kêu gọi về một mô hình hợp đồng xã hội mới, trong đó “tất cả công nhân - bất kể họ làm việc lúc nào, tại đâu, làm cho ai, cho dù họ hái cà chua hay xây dựng phi thuyền hỏa tiễn - đều phải được hưởng những bảo vệ căn bản và phải có thể xây dựng một chừng mực an toàn về kinh tế cho chính họ và gia đình.”<sup>7</sup>

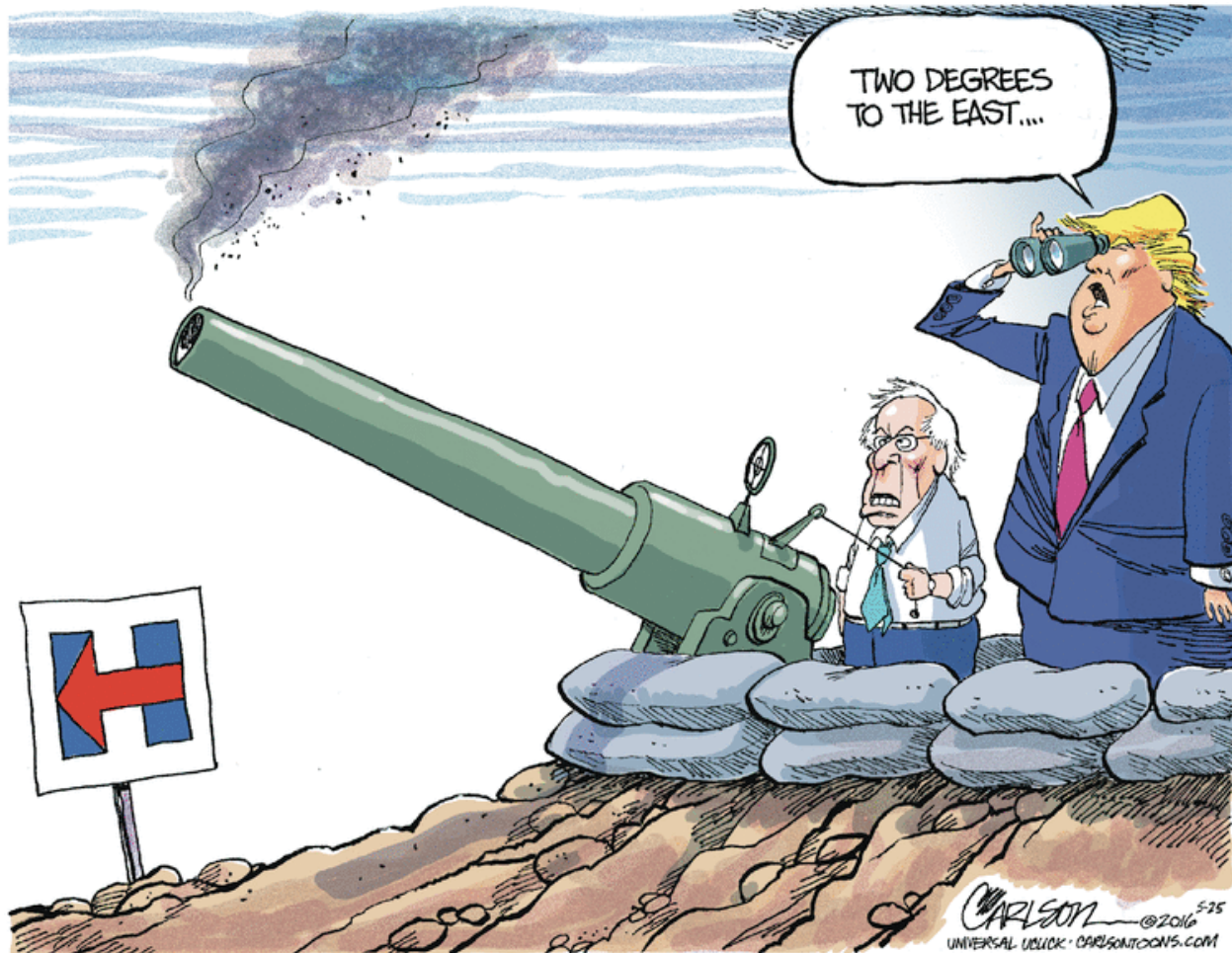
Thực ra, để thực hiện *tăng lương tối thiểu lên \$15/giờ và hủy bỏ học phí đại học* hoàn toàn không đơn giản chút nào nếu xét về phương diện kinh tế toàn cầu. Nhưng tranh cử thì cứ như mồi bừa bãi, đại chúng rất thích nghe mà bất chấp thực tế cũng như bị lò mờ đầu đó về sự thực của vấn đề. Không thể nào thuyết giảng kinh tế toàn cầu tác động như thế nào đối với sự gia tăng đồng lương tối thiểu, không thể nào thuyết giảng tại sao một số quốc gia có thể thực hiện miễn phí đại học cho một đám đông dân chúng tạp nham được; và điều này chứng tỏ Donald Trump hoàn toàn đúng khi dùng thủ đoạn “*right in front of you.*”

Điều đáng lưu ý là trong bối cảnh tranh phiếu, có thể Hillary Clinton khéo léo làm cho êm dịu với Bernie Sanders - chỉ để gom các phiếu ủng hộ Sanders và một khi đã đắc cử Tổng Thống thì hầu chắc sẽ xét xử Bernie Sanders sau. Cần đề ý rằng tuy là phụ nữ nhưng Hillary Clinton nổi tiếng “điều hâu” và vẫn được giới chính trị gia xem là “con điều hâu cuối cùng của cánh tả.” Hồ sơ làm thượng nghị sĩ, 8 năm đệ nhất phu nhân và gần đây Bộ Trưởng Ngoại Giao của Hillary Clinton sẽ đầy cộm rất nhiều ưu điểm và khuyết điểm nhưng nếu được đề cử và đắc cử Tổng Thống, Hillary Clinton có thể sẽ là một tổng thống tài giỏi. Câu hỏi đặt ra là liệu Hillary Clinton sẽ được Dân Chủ đề cử vào tháng 7 hay không, và tồn tại đến ngày bầu cử toàn quốc hay không?

Ngày nào Bernie Sanders còn la lối những chủ đề cách mạng và cải cách hoang đường để che đậy mục đích thâm kín cũng như mị dân thì ngày đó Bernie Sanders sẽ là một tay trợ thủ đắc lực cho Donald Trump và gây nhức nhối cho Hillary Clinton. Hí họa dưới đây tỏ rõ:

---

<sup>7</sup> Senator Elizabeth Warren called for a new social contract under which “all workers - no matter when they work, where they work, who they work for, whether they pick tomatoes or build rocket ships - should have some basic protections and be able to build some economic security for themselves and their families.”



STUART CARLSON / Universal Uclick 2016

Tai họa Donald Trump tuy khó nhưng còn có thể xoay sở. Tai họa có tính chất cơ cấu về số phiếu đại cử tri đoàn mới là nan giải cho Đảng Cộng Hòa!

Vào ngày bầu cử toàn quốc Nov. 8, 2016, dân chúng toàn quốc đi bầu, bỏ phiếu trực tiếp cho ứng cử viên Dân Chủ hay Cộng Hòa (tất nhiên còn có tên các ứng cử viên TT của các đảng cò con nữa nhưng bao giờ cũng không đáng kể). Thí dụ: tại California, Hillary được 1,000 phiếu phổ thông và Donald Trump được 300 phiếu phổ thông thì Hillary sẽ ôm trọn 55 phiếu đại cử tri đoàn của California. Tại Texas, Hillary được 400 phiếu phổ thông và Donald Trump được 900 phiếu thì Trump sẽ ôm trọn 38 phiếu đại cử tri đoàn của Texas. Cứ tương tự như vậy cho các tiểu bang khác mà cộng lại để khẳng định ai đắc cử Tổng Thống. Tất nhiên việc chọn lựa ai làm đại cử tri sẽ do mỗi đảng Dân Chủ và Cộng Hòa thực hiện, thể theo tổng số đại cử tri đã được ấn định bởi U.S. Census Bureau. Khi ứng cử viên của đảng nào có đa số phiếu bầu phổ thông thì ứng cử viên của đảng đó sẽ được tất cả đại cử tri tại tiểu bang đó bầu cho - ngoại lệ không bầu là điều hết sức hiếm khi xảy ra. *Để đắc cử Tổng Thống 2016, ứng cử viên phải đạt được từ 270 phiếu đại cử tri đoàn trở lên - không căn cứ trên tổng số phiếu bầu phổ thông và trực tiếp của dân chúng.*

Do cơ cấu đại cử tri đoàn như nêu trên, sự xác định tiểu bang nào là đảng Dân Chủ hay Cộng Hòa “chắc chắn” (*solid*) thắng cùng với xác định tiểu bang nào là “hầu chắc nghiêng về Dân Chủ hay Cộng Hòa (*likely Dems or GOP*) và tiểu bang nào là “lưng chừng, chưa thể xác định” (*tossup*) là điều tối quan trọng để tiên đoán kết quả bầu cử.

Nhìn vào bản đồ đại cử tri đoàn (electoral map) với màu xanh biểu tượng cho Dân Chủ và màu đỏ biểu tượng cho Cộng Hòa, người ta sẽ thấy đồ rực cả lên, gần như bao trùm cả nước Mỹ nhưng đó chỉ là ảo ảnh. Sự thực có tính chất quyết định là số phiếu đại cử tri: tiểu bang California có 55 phiếu đại cử tri, so với Alaska chỉ có 3 phiếu, nghĩa là chỉ một tiểu bang California đã “lớn” hơn 18 lần tiểu bang Alaska và cái “lớn” này không thấy được trên bản đồ địa lý. Trong thực tế, California vừa mới vượt qua Pháp để trở thành nền kinh tế lớn hàng thứ sáu trên toàn thế giới.

Căn cứ vào thống kê kết quả bầu cử sơ bộ từ tháng Feb. đến hết ngày Jun.14, 2016, tôi tiên đoán một số kết quả hầu chắc sẽ xảy ra và trình bày qua bảng thống kê dưới đây - theo thứ tự “Solid” “Likely Dems/GOP,” và “Tossup” và H.C. là viết tắt chữ Hillary Clinton và D.T.: Donald Trump

<i>List of electoral votes by state</i>		<b>Electoral</b>	<i>Popular votes in 2016</i>		<i>My projection</i>		
Seq.	State	Votes	H.C.	D.T.	Party	H.C.	D.T.
	<b>SOLID:</b>						
1	California	55	1,940	1,174	Democrats	55	
2	Connecticut	7	170	123	Democrats	7	
3	Delaware	3	56	42	Democrats	3	
	District of Columbia	3	75		Democrats	3	
4	Hawaii	4	caucus	caucus	Democrats	4	
5	Illinois	20	1,017	557	Democrats	20	
6	Maryland	10	533	237	Democrats	10	
7	Massachusetts	11	604	38	Democrats	11	
8	Minnesota	10	1,118	41	Democrats	10	
9	New Jersey	14	543	351	Democrats	14	
10	New Mexico	5	110	73	Democrats	5	
11	New York	29	1,054	525	Democrats	29	
12	Oregon	7	251	241	Democrats	7	
13	Rhode Island	4	55	40	Democrats	4	
14	Vermont	3	116	20	Democrats	3	
15	Washington	12	caucus	caucus	Democrats	12	
	<i>Sub-Total Solid Dems</i>	<b>197</b>	<b>7,642</b>	<b>3,462</b>		<b>197</b>	<b>0</b>
16	Alabama	9	309	371	Republicans		9
17	Alaska	3	caucus	caucus	Republicans		3
18	Arkansas	6	144	133	Republicans		6
19	Idaho	4	caucus	caucus	Republicans		4
20	Kansas	6	caucus	caucus	Republicans		6
21	Kentucky	8	caucus	caucus	Republicans		8
22	Mississippi	6	182	192	Republicans		6
23	Montana	3	63	114	Republicans		3

24	North Dakota	3	caucus	caucus	Republicans		3
25	Oklahoma	7	139	130	Republicans		7
26	South Carolina	9	272	240	Republicans		9
27	South Dakota	3	27	45	Republicans		3
28	Tennessee	11	245	333	Republicans		11
29	Texas	38	935	758	Republicans		38
30	Utah	6	caucus	caucus	Republicans		6
	<b>Sub-Total Solid GOP</b>	<b>122</b>	<b>2,316</b>	<b>2,316</b>		<b>0</b>	<b>122</b>
	<b>LIKELY:</b>						
31	Arizona	11	235	249	Likely GOP		11
32	Georgia	16	543	501	Likely Democrats	16	
33	Indiana	11	356	590	Likely GOP		11
34	Louisiana	8	222	125	Likely Democrats	8	
35	Maine	4	caucus	caucus	Likely Democrats	4	
36	Michigan	16	577	484	Likely Democrats	16	
37	Missouri	10	311	382	Likely GOP		10
38	Nevada	6	caucus	caucus	Likely Democrats	6	
39	North Carolina	15	616	458	Likely Democrats	15	
40	Pennsylvania	20	919	893	Likely Democrats	20	
41	Virginia	13	503	356	Likely Democrats	13	
42	West Virginia	5	86	156	Likely GOP		5
43	Wisconsin	10	433	386	Likely Democrats	10	
44	Wyoming	3	caucus	caucus	Likely GOP		3
	<b>Likely Dems/GOP</b>	<b>148</b>	<b>4,801</b>	<b>4,580</b>		<b>108</b>	<b>40</b>
	<b>TOSSUP:</b>						
45	Colorado	9	caucus	caucus	Tossup		
46	Florida	29	1,097	1,077	Tossup		
47	Iowa	6	caucus	caucus	Tossup		
48	Nebraska	5	caucus	caucus	Tossup		
49	New Hampshire	4	95	100	Tossup		
50	Ohio	18	679	728	Tossup		
	<b>Sub-Total Tossup:</b>	<b>71</b>	<b>1,871</b>	<b>1,905</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
	<b>Grand Total</b>	<b>538</b>	<b>16,630</b>	<b>12,263</b>		<b>305</b>	<b>162</b>

Nguồn dữ kiện căn bản để tiên đoán xuất phát từ:

<http://www.politico.com/2016-election/results/map/president>

#### **Nhận xét:**

\*Tác dụng thực tế của 1,542 phiếu đại biểu của Trump và 2,800 phiếu đại biểu của Clinton chỉ dùng chính yếu vào việc đề cử ứng cử viên của hai đảng Dân Chủ và Cộng Hòa.

\*Phân bổ số phiếu đại cử tri đoàn của U.S. Census Bureau là hợp lý. Con số tổng số dân đi bầu giữa Dân Chủ và GOP trong các kỳ bầu sơ bộ vừa qua khá phù hợp với phân bổ dân số: hơn 16.7 triệu dân Dân Chủ so với hơn 12.2 triệu dân GOP.

\*Với 15 tiểu bang và District of Columbia chắc chắn thuộc Dân Chủ thì Dân Chủ đã có sẵn 197 phiếu đại cử tri đoàn, so với 15 tiểu bang chắc chắn thuộc GOP thì GOP chỉ có sẵn 122 phiếu đại cử tri đoàn. Qua sơ bộ, tổng số dân đi bầu của Dân Chủ vượt quá xa GOP: hơn 10 triệu người Dân Chủ (7,642+2,316) so với 5.8 triệu người GOP (3,462+2,316) tại nhóm “chắc chắn” này.

\*Xét về 14 tiểu bang hoặc hầu chắc nghiêng về Dân Chủ hoặc hầu chắc nghiêng về GOP thì Dân Chủ có 108 phiếu đại cử tri đoàn và GOP có 40 phiếu đại cử tri đoàn. Tổng số dân đi bầu của Dân Chủ tương đương với GOP: hơn 4.8 triệu người so với 4.6 triệu người tại nhóm này.

\*Xét về 6 tiểu bang “lưng chừng” Dân Chủ hay GOP thì số dân đi bầu của Dân Chủ và Cộng Hòa ngang nhau (1.9 triệu người Dân Chủ vs. 1.9 triệu người GOP) nhưng rất có thể GOP sẽ bị thất bại nặng tại các tiểu bang này vì các tuyên bố sặc mùi phân biệt chủng tộc đối với dân Latino của Donald Trump. Do đó, thất bại cho GOP hầu chắc xảy ra tại Colorado, Florida, và Nevada, nơi mà theo Pew Research Center và các thống kê khác cho thấy số cử tri người Latino gia tăng nhanh: sẽ có đến 27.3 triệu người Latino (gồm người Mexicans, Cubans, Puerto Ricans và Central và South Americans) hội đủ điều kiện để đi bầu vào tháng 11 này, và gần 1/3 cử tri sẽ là các khối người Latino, Á châu, Mỹ đen và các dân tộc thiểu số khác. Đây là một lực lượng quan trọng và là lý do mà Đảng Dân Chủ tích cực vận động các khối này đi bầu.

Kể từ thời TT. Ronald Reagan trở đi, GOP liên tục bị mất phiếu của người Latino trong mỗi một cuộc bầu cử - tính cho đến hiện nay. Và trong kỳ bầu cử 2016 này, thái độ và tuyên bố của Trump đã khoét sâu thêm nữa vết thương nhức nhối của GOP với khối người Latino. Trump bắt đầu tranh cử với “Tôi sẽ xây một bức tường dọc theo biên giới Mexico để ngăn chặn những người mà Mexico “gửi” vào Mỹ, họ mang tội ác vào. Họ là kẻ hiếp dâm.” Và gần đây, để đánh lạc hướng các bê bối trong 3 vụ kiện Trump University, Trump “quăng ra con mèo chết” khác khi nói rằng “Thẩm phán Gonzalo Curiel sẽ thiên vị trong vụ án Trump University vì ông gốc người Mexico” làm nổi lên một làn sóng chỉ trích Trump mạnh mẽ vì phân biệt chủng tộc. Rõ ràng đó là vì bức tức cá nhân và đang thụ án với Thẩm phán Gonzalo Curiel nên Trump nói vậy nhưng hậu quả lại quá tai hại cho GOP: chắc chắn khối người Latino đã ghim sâu trong tâm trí họ, và thay vì nằm nhà, họ sẽ đi bỏ phiếu. Gọi đây là thế bất chiến tự nhiên thành của Dân Chủ.

### ***Kết luận:***

Cuộc tranh cử ghế tổng thống giữa Đảng Dân Chủ và Cộng Hòa tuân theo định luật của trò chơi seesaw của trẻ con: tùy theo trọng lượng của hai người ngồi ở hai đầu băng ghế mà đong đưa lên xuống. Từ nay đến ngày đại hội của hai đảng Dân Chủ và Cộng Hòa đương nhiên sẽ có nhiều diễn biến, kể cả giả sử “thay ngựa giữa dòng,” và đến ngày bầu cử toàn quốc Nov.8, 2016 cũng sẽ có nhiều diễn biến rất khó tiên đoán cụ thể. Nhưng căn cứ vào bản đồ đại cử tri (electoral map) và tình hình hiện nay - bất chấp ai là ứng cử viên của cả hai đảng - thì một tiên đoán khách quan có thể thấy rất rõ là Đảng Dân Chủ sẽ thắng cử Tổng Thống 2016.

Tổng cộng hai nhóm “chắc chắn” và “hầu chắc nghiêng về Dân Chủ/Cộng Hòa,” tôi đi đến kết quả: Dân Chủ sẽ có 305 phiếu đại cử tri đoàn và Cộng Hòa sẽ có 162 phiếu đại cử tri đoàn. Tổng số dân chúng đi bầu sẽ vào khoảng 120 triệu người, chia đều cho hai đảng. Với con số 305 phiếu đại cử tri đoàn, đảng Dân Chủ đã “trên tay” GOP đến 143 phiếu ngay từ lúc chưa khởi sự! Gọi

đó là “niềm vui đã nằm trong thiên tai” gây ra bởi sự phân bố dân số trên toàn nước Mỹ và cơ quan U.S. Census Bureau chiếu theo đó mà ấn định phiếu đại cử tri đoàn cho từng tiểu bang.

## **Phụ bản: Các vấn đề có thể xảy ra**

### **Điều gì sẽ xảy ra nếu không có ứng cử viên nào đạt được 270 phiếu đại cử tri?**

Nếu không có ứng cử viên nào đạt được đa số phiếu đại cử tri (tức 270 phiếu), Hạ Viện (House of Representatives) sẽ bầu chọn 3 ứng cử viên Tổng Thống đã đạt được số phiếu đại cử tri nhiều nhất. Mỗi đại biểu của tiểu bang sẽ có một phiếu. Thượng Viện (Senate) sẽ bầu chọn Phó Tổng Thống từ 2 ứng cử viên Phó Tổng Thống đã đạt được số phiếu đại cử tri nhiều nhất. Mỗi thượng nghị sĩ sẽ bỏ phiếu bầu Phó Tổng Thống. Nếu Hạ Viện không bầu được một Tổng Thống (tính cho đến ngày tuyên thệ nhận chức - Inauguration Day - thì người Phó Tổng Thống đặc-cử (Vice President-elect) sẽ hành xử như một Tổng Thống cho đến khi nào bế tắc được giải quyết tại Hạ Viện.

### **Nếu ứng cử viên chết hoặc trở nên thiếu khả năng (incapacitated), điều gì sẽ xảy ra?**

Nếu ứng cử viên chết hoặc trở nên thiếu khả năng giữa kỳ bầu cử toàn quốc và kỳ họp của đại cử tri đoàn thì theo luật liên bang, các đại cử tri đã cam kết bầu cho ứng cử viên bị chết có thể bầu cho ứng cử viên nào mà họ muốn.

Nếu ứng cử viên Tổng Thống chết hoặc trở nên thiếu khả năng giữa lúc đếm phiếu đại cử tri tại Quốc Hội và ngày tuyên thệ nhận chức, Phó Tổng Thống đặc-cử (Vice President-elect) sẽ trở thành Tổng Thống.

### **Nếu Tổng Thống-đặc cử (President-elect) mà không hội đủ phẩm chất trước ngày tuyên thệ nhận chức thì điều gì xảy ra?**

Nếu Tổng Thống đặc-cử không hội đủ phẩm chất trước ngày tuyên thệ nhận chức, Section 3 of the 20th Amendment nói rằng Phó Tổng Thống đặc-cử (Vice President-elect) sẽ hành xử như một Tổng Thống cho đến khi nào Tổng Thống hội đủ phẩm chất.

Hiến Pháp cũng yêu cầu Quốc Hội khẳng định bằng luật về những người thay thế trong trường hợp cả Tổng Thống đặc-cử và Phó Tổng Thống đặc-cử đều không hội đủ phẩm chất để nhận nhiệm vụ. Theo thứ tự ưu tiên, những người đó là:

the Speaker of the House of Representatives

the President pro tempore of the Senate

the Secretary of State

the Secretary of the Treasury

the Secretary of Defense

the Attorney General

the Secretary of the Interior

the Secretary of Agriculture

the Secretary of Commerce

the Secretary of Labor  
the Secretary of Health and Human Services  
the Secretary of Housing and Urban Development  
the Secretary of Transportation  
the Secretary of Energy  
the Secretary of Education, and  
the Secretary of Veterans Affairs